

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
2022 -02- 16	
Dnr:	Dpl:

Motion

VA försörjning Östhammars kommun

Östhammar kommun anslöts till Gästrike Vatten första maj 2017. Den 25 september 2018 uppdrar kommunfullmäktige till Östhammar Vatten (genom Gästrike Vatten) att starta utredningar för att förbättra vatten- och avloppssituationen i kommunen.

I samband med kommunfullmäktiges beslut tydliggjorde Jacob Spangenberg vikten av beslutet.

– Det här är ett viktigt beslut för Östhammar kommun och för att kommunen ska kunna fortsätta utvecklas i en positiv riktning. Vi har nu påbörjat arbetet för att bygga en långsiktig och hållbar infrastruktur och möjliggöra för ökad inflyttning i kommunen, säger Jacob Spangenberg, ordförande i Östhammar Vatten AB och Kommunstyrelsens ordförande.

Kommunfullmäktige beslutade att:

- Utöka pågående arbete med att utreda och säkerställa VA-försörjningen i Östhammar.
- Starta en förstudie för ett nytt reningsverk för Östhammar tätort och Öregrund.
- Starta en förstudie för ett avsaltningsverk för dricksvatten för de östra delarna av Östhammars kommun.

Kommunen hade vid beslutstillfället en god grundförståelse gällande omfattningen av de utmaningar kommunen har att hantera för att skapa förutsättningar för framtidens VA-försörjning. Den stora utmaningen var och är fortfarande bristande VA-kapacitet i Östhammar och Öregrund, hanteringen av LAV-områden (Lagen om allmänna vattentjänster) samt nyproduktion av bostäder.

Nu har det gått över tre år sedan ovanstående beslut fattades i kommunfullmäktige. Ett omfattande utredningsarbete har genomförts. Det stod tidigt klar att kostnaderna för att säkerställa vår VA-försörjning kommer att kräva ett omfattande ekonomiskt engagemang av kommunkoncernen.

I ett relativt tidigt skede tappade majoriteten initiativkraften och började söka efter orealistiska lösningar utan att hantera den för processen avgörande frågan, finansiering. Utan ett beslut om finansiella grundförutsättningar blir uppdraget till Östhammar Vatten och Gästrike Vatten

otydligt. Detta har också fått konsekvensen att ansvarsfördelningen mellan kommunens tjänstemän och Gästrike Vatten blivit otydlig.

Avgörande för kommunens utveckling är en förutsägbar VA-kapacitet. Vid en riskbedömning måste således risken av det stora ekonomiskt åtagande vägas mot risken att inte kunna möta efterfrågan av bostäder för nya kommuninvånare, vilket drabbar näringsliv och de kommunala verksamheterna negativt.

Kommunens ansvar i förhållande till LAV är också en faktor som måste beaktas ur ett riskperspektiv. Länsstyrelsen kan med lagstöd ålägga kommunen att ansluta LAV 6-områden (se nedan), särskilt i de fall där kommunen inte kan påvisa en förutsägbar utbyggnadsplan. I händelse av åläggande kommer kommunen tvingas till kostsamma nödlösningar eller vitesförläggande. I värsta fall båda.

LAV 6

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning

Moderaterna konstaterar att en finansieringslösning är nödvändig för att lösa kommunens VA försörjning.

Grundförutsättningar:

Investeringsbehov för nytt reningsverk, avsaltningsanläggning och där tillhörande rördragning med uppgår till 800 miljoner. Byggkostnader och ränta under byggtid belastar krediten. Detta innebär att inga kostnader uppstår innan kommunen driftsätter anläggningarna.

Kommunen åtar sig att från driftsättning stå för amorteringarna av reningsverk och avsaltningsanläggning, tills dess att Östhammars Vatten klarar att bära sina egna kostnader. Räntekostnader bärs av VA-kollektivet. Det innebär inledningsvis en skattefinansiering med 25 miljoner årligen. Vartefter LAV-områden och nya bostäder ansluts sjunker kommunens kostnader. Detta innebär att när ca 3 tusen nya abonnenter anslutits till VA-nätet kan kommunens åtagande upphöra.

Kreditbehov för anslutning av LAV-områden och nya bostadsområden uppgår till 200 miljoner. Detta finansieras i form av "byggnadskreditiv" som regleras mot anslutningsavgifter.

För att möjliggöra ökade intäkter måste, parallellt med byggandet av reningsverk och avsaltningsanläggning, arbetet med rördragning till nya planområden och LAV-områden färdigställas. Det är av stor vikt att möjligheten att ansluta nya abonnenter sker parallellt med färdigställandet av reningsverk och avsaltningsanläggning. Detta skapar förutsättningar för VA-kollektivet ska kunna bära sina egna kostnader och att kommunen kan minska/avluta sitt ekonomiska åtagande.

Ekonomisk riskanalys

Antalet enskilda avlopp i kommunen är ca 7000, av dessa kan flertalet klassas som LAV-områden. Ett förhållandevis stort antal av dessa är LAV 6-områden. Driftintäkten för 1000 anslutningar är ca 9 miljoner. Sannolikt kommer fler än 1000 anslutningar vara motiverat utifrån LAV. Investeringskostnader för anslutning täcks av anslutningsavgifter. Prioriterade områden kan, om motionen antas, anslutas när reningsverk och avsaltningsverk driftsätts.

Antalet nyproducerade bostäder är beroende av efterfråga. Enligt SCB:s befolkningsprognoser för Östhammars kommun förväntas kommunens befolkning öka till närmare 23 740 år 2030, vilket innebär en ökning med cirka 1 400 personer. Detta ger Östhammarvatten ökade driftintäkter.

Förutsatt att SCB antagande är riktigt ökar kommunens skatteintäkter med ca 66 miljoner. Värt att notera är att SCB inte tar hänsyn till Slutförvaret eller andra framtida industrisatsningar i sin prognos.

Ett beslut som tydliggör och tidsätter en utbyggnadsplan kan ge förutsättningar för en något ökad belastning av VA-kapaciteten i östra kommundelen. Om detta sker kan kommunen möjliggöra för en begränsad nyproduktion av bostäder.

Idag saknas en sammanställning över hur många fastigheter som är LAV/LAV 6 områden. En sådan sammanställning och prioriteringsordning måste påbörjas omgående i samband med beslut om finansiering. Detta för att ge Gästrike Vatten förutsättningar för projektering av avsaltningsverk, reningsverk och rördragning.

Sammanfattningsvis anser vi att förutsättningarna är goda för att föreslagen investering och finansiering stärker och säkrar kommunens utveckling. Ett ekonomiskt åtagande av denna storlek är en risk som skall vägas mot risken att utvecklingen av östra kommundelen uteblir samt föreläggande för ett stort antal fastigheter inom LAV 6.

Moderaterna anser att antagna förutsättningar är välgrundade utifrån kommunens och Gästrike Vattens utredningsunderlag. Vid ett åtagande av den här omfattningen måste föreslagna förutsättningar styrkas av en oberoende extern konsult med en ekonomisk riskanalys.

Yrkande

Moderaterna yrkar:

- Att kommunen ger Gästrikevatten genom Östhammarvatten i uppdrag att projektera och säkerställa utökad avloppskapacitet till 19 000 personer för Östra kommundel.
- Att kommunen ger Gästrikevatten genom Östhammarvatten i uppdrag att projektera och säkerställa utökad dricksvattenförsörjning till 19 000 personer för Östra kommundelen.
- Att kommunen ställer borgen på 800 miljoner för reningsverk, avsaltningsverk och ledningsdragning.
- Att kommunen säkerställer en kredit på 200 miljoner projektering och anslutning av nyproducerade bostäder samt LAV områden.
- Att kommunen omgående i samråd Gästrike Vatten påbörjar arbetet med att identifiera och prioritera planområden och LAV 6 områden ur ett ekonomiskt strategiskt perspektiv. Prioriteringar som identifierar LAV och planområden i förhållande till ledningsdragning reningsverk och avsaltningsverk.
- Att kommunen anlitar oberoende extern konsult med uppdrag att göra en ekonomisk riskanalys utifrån motionens övergripande slutsats där kommunen åtar sig att säkerställa en investering i enlighet med motionen.

Pär-Olof Olsson (M)

Gruppledare